

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Secunda Secundæ Et Tertia Pars Divi Thomæ Complectitvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores, & praxim spectantes, maximè circa
Sacramenta, accuratè declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1664

Sect. III. Vtrùm aqua vino ex Ecclesiæ præcepto admixta, immediatè
convertatur in sanguinem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13826

preparare. Per quod cessat argumentum ductum à sepulturâ Christi: & licet dixerint Pharisæi non in die festo, hoc tamen non ob religionem legis, sed ne tumultus fieret in populo dicebant, ubi verò ex occasione proditiōis Judæ videbant posse Christum sine tumultu capi & occidi, vel in die festo id fieri malebant, quàm occasionem illam omittere.

VII.
Quomodo secundum nostrum computum dies Pentecostes, qui incidit semper in Dominicâ, potuerit esse quinquagesimus.

Tandem quod affertur de die Pentecostes, qui erat quinquagesimus à secundo die Azymorum & incidit in Dominicam, quod tamen fieri non posset juxta nostrum computum, si enim numerentur septem hebdomadæ incipiendo à diē Sabbati, qui in nostrâ sententiâ erat secundus Azymorum cum Christus mortuus sit die primo, dies immediatè eas subséquens erit dies Sabbati: Respondet enim numero octogesimo septimo cum aliis, illo anno Pentecostem Judæorum verè incidisse in Sabbatum: quando autem Sanctus Lucas Actorum secundo ait: *Cum complerentur dies Pentecostes*, intelligendum esse ait de Pentecoste Christianorum, ad quos scribebat, nempe de quinquagesimo post resurrectionem die; toto enim capite loquitur de resurrectione Christi, de conversatione ejus cum discipulis, ascensione in cœlum quadragesimo à resurrectione die, & tandem quinquagesimo venisse Spiritum Sanctum, ergo hoc etiam intelligit de quinquagesimo die post resurrectionem. Suarez citatus Tomo secundo, disputatione quadragesimâ secundâ ait: *Cum complerentur dies Pentecostes*, significare idem ac cum jam completum seu transactum esset festum illud, ac proinde sequente die. Vasquez disp. centesimâ septuagesimâ secundâ, capite duodecimo ait, septem illas hebdomadas computandas esse à secundo die Azymorum exclusivè. Quis respondendi modus sufficit. Sed de his plura sacra Scripturæ interpretes.

SECTIO TERTIA.

Vtrum aqua vino ex Ecclesiæ præcepto admixta, immediatè convertatur in Sanguinem.

I.
Dicebant Armeni in Christo unam tantum esse naturam, ideo que aquam vino non esse admiscendam.

ARMENORUM error fuit, ut notat Theophilactus Joannis decimo nono, aquam in consecratione calicis vino non esse admiscendam, quod, inquit Nicephorus, ideo non faciebant, ut Christum unius tantum esse naturæ significarent. Hunc verò Armenorum errorem nonnulli Græcis etiam tribuerunt, quos tamen certum videtur in hoc errore non fuisse. Eundem errorem amplexus est Calvinus, quod scilicet hæc aquæ vino admixtio in Scripturâ non reperitur; Lutherus verò, ut refert Sanderus libro septimo visibilis Manarchiæ, Anno 1549. ait necdum se fecum itauisse, utrum in Misâ aqua vino sit admiscenda?

II.
Aqua ante consecrationem est vino permiscenda.

Dicendum tamen, aquam vino ante consecrationem esse permiscendam; id enim apertè docet Florentinum in decreto Eugenii quarti ad Armenos, & Tridentinum sessione vigesimâ secundâ, capite septimo, ubi addit id ex præcepto Ecclesiæ fieri. Idem docet Alexander Papa septimus post Beatum Petrum, qui ait se id à Patribus accepisse. Rationem reddunt Concilia citata, tum quia Christus creditur primum ita consecrasse, tum ad representandum sanguinem & aquam, quæ

ex latere Christi fluxerunt, tum denique ad significandum unionem populi Christiani cum Christo capite; aqua enim populum significat, ut constat Apocalypsis decimo septimo, versu decimo quinto, ubi dicitur: *Aqua populi sunt.*

Unde ut docet Divus Thomas hic, questione septuagesimâ quartâ, articulo septimo contra Armachanum libro nono de questionibus Armenorum, cap. nono, non est hæc admixtio aquæ ad validam Sacramenti consecrationem necessaria: primo quia Florentinum assignat pro materiâ hujus Sacramenti panem triticeum & vinum de vite, cum tamen dicat materiam Consecrationis esse oleum mixtum balsamo, & licet asserat admiscendam esse modicissimam aquam, hanc tamen non assignat pro materiâ necessaria, imò addit ob Ecclesiæ tam latinæ, quàm græcæ consuetudinem hoc debere fieri, & ab Armenis faciendum præscribit, ne ab universali Ecclesiæ consuetudine discrepent, non ob institutionem Christi, quod tamen addidisset si Christus hoc instituisset.

Præterea in eodem Concilio affertur auctoritas Julii I. qui fuit secundus post Beatum Sylvestrum Pontifex, qui ex Canonum præscripto id faciendum docet: deinde, si ante consecrationem non fuerit admixta aqua, Ecclesia non jubet admiscere & denuò consecrare, sed sumi id quod est consecratum, ergo censet esse materiam validam. Tertio Concilium Tridentinum loco citato dicit hoc esse præceptum ab Ecclesiâ, quæ, etiam probant contra Hosium libro quarto de traditionibus, & Castro libro sexto, verbo *Eucharistia* hæresi septimâ, hanc mixtionem aquæ non esse ex præcepto divino.

Quando ergo Sanctus Cyprianus, aut alii Patres dicunt vinum solum non posse consecrari, loquuntur de licitâ consecratione; Sanctus enim Cyprianus, cujus auctoritas præcipuè urget, Epist. sexagesima tertia ad Cæciliam, eodem loco sic habet: *Nam si vinum tantum quis offerat, sanguis Christi incipit esse sine nobis*, id est ita ut non significet unionem nostri cum Christo, qui per aquam significamur. Unde Sanctus Thomas quæst. septuagesima quarta, articulo septimo ad primum, asserens hoc testimonium Sancti Cypriani intelligi eum debere asserit de convenientiâ, non de necessitate.

Nec in exemplo quod affert Sanctus Cyprianus, nempe sicut ex farinâ solâ sine aquâ non potest confici Sacramentum corporis, ita nec ex vino solo, nisi aliquid aquæ admisceatur, Sacramentum sanguinis, in hoc namque exemplo, inquit Sanctus Thomas, non est spectanda omni-modâ paritas, sed solum sicut unum fieri non debet, ita nec aliud. vel etiam dici potest, solum negare Sanctum Cyprianum, si vinum solum consecraretur esse Sacramentum, ita completum in ratione significationis, cum in eo casu non significet expressè unionem populi Christiani cum Christo capite, quod probatur ex loco Sancti Cypriani proximè citato, præsertim cum ex definitionibus Conciliorum & Pontificum habeamus admixtionem hanc fieri ex solo Ecclesiæ præcepto.

Nec omnia quæ fecit Christus sunt de necessitate Sacramenti, alioqui non posset confici nisi in azymo. Debet tamen hæc mixtio fieri per modum cæremoniæ in ipso calice, non antequam infundatur, nec etiam tantum aquæ infundi debet ut potius censeatur aqua quàm vinum; neque enim aqua vino alterata, sed vinum aqua mixtum est.

III.

Non rectè dicit Armachanus, hæc aquæ admixtionem esse ad validam Sacramenti consecrationem necessariam.

IV.

Auctoritate Julii I. ostenditur vinum non mixtum aquâ esse materiam consecrationis.

V.

Sanctus Cyprianus, & alii solum negant posse licitè consecrari vinum sine aquâ.

VI.

Quid ad exemplum à S. Cypriano allatum respondeat S. Thomas.

VII.

Omnia quæ fecit Christus non sunt de necessitate hujus Sacramenti.

est materia hujus Sacramenti. Querimus ergo, casu quo tempore consecrationis remaneat aliquid aquæ non conversum in vinum, convertatur in sanguinem, vel in calice post consecrationem remaneat.

VIII. *Prima opinio affirmat, si aqua mixta vino, non fuerit mutata in vinum ante consecrationem, non converti in sanguinem.*

Prima sententia est Scoti in quarto, dist. undecimâ, quæst. sextâ, Soti in quarto, dist. nonâ, quæst. primâ, articulo sexto, estque communis Thomistarum, Suarez hic, disp. quadragesimâ quintâ, sect. quartâ, Valquez disp. centesimâ septuagesimâ octavâ, cap. secundo, eamque acerrimè defendit Tannerus disp. quintâ, quæstione secundâ, dub. sexto: Maratii disp. quintâ de Eucharistiâ sect. quartâ, Gamachæi tertiâ parte, quæst. septuagesima quarta, cap. tertio, Kellisoni quæst. septuagesima quarta, cap. octavo, & aliorum, qui dicunt aquam vino admixtam, si ante consecrationem non fuerit in vinum mutata, non converti in sanguinem, sed manere in calice.

IX. *Probabilius tamen est, aquam hoc modo ex præscripto Ecclesie admixtam vino, immediate simul cum vino converti in sanguinem.*

Secunda, & probabilior sententia affirmat, aquam vino ex Ecclesie præscripto admixtam, si ante consecrationem in vinum conversa non fuerit, converti immediate simul cum vino in sanguinem: ita Cardinalis Alanus libro primo de Sacramento Eucharistiæ, capite decimo tertio, Cardinalis Baronius tomo duodecimo Annalium, sub finem anni 1188. qui duo hanc sententiam putant esse de fide: Toletus, Salmeron, Jansenius, Coninck quæst. septuagesimâ quartâ, art. octavo, dub. unico, Præpositus ibidem, Layman de Eucharistiâ. cap. secundo, estque frequentissima inter recentiores opinio, & in Patribus maximum habet fundamentum.

X. *Prima & præcipua hujus sententia probatio desumitur ex Patribus.*

Probatur itaque primò ex Patribus, qui universim affirmant aquam vino mixtam converti in sanguinem; sic enim loquitur Alexander primus in Epistolâ ad omnes orthodoxos: *Non enim, inquit, debet in calice Domini aut vinum solum, aut aqua sola offerri, sed utrumque permixtum offeratur, &c.* ubi per offerri idem intelligitur, ac consecrari, ut secundum communem usum Patrum & Conciliorum habetur. Unde hoc modo sapè loquitur Concilium Tridentinum, ut sessione decima tertia, capite quarto, & sessione vigesima secunda, canone primo, ubi offerri Christi corpus idem esse dicit, quod consecrari, vel immolari.

XI. *Clarum S. Augustini & S. Ambrôsii hæc de vestigiis monium.*

Sanctus Augustinus, *Aqua, inquit, mittitur, & fit sanguis consecratione verbi celestis.* Sanctus Ambrosius libro quarto de Sacramentis capite quinto: *Ante verba Christi calix est vino & aqua plenus, ubi verba Christi operata fuerint, ibi sanguis efficitur qui plebem redemit.* Sanctus Damascenus libro quarto de Fide, capite decimo quarto: *Panis, & vinum, & aqua, per invocationem divini Spiritus mirabili modo in corpus & sanguinem Christi vertuntur.* Algerus libro primo de Sacramento corporis Domini, capite decimo sexto: *Cum enim vinum pro Christo, aqua pro populo sacrificetur, & utrumque unus sanguis fiat, &c.* qui etiam modus loquendi aliis Patribus est familiaris, ita ut, inquit Coninck citatus, numero centesimo quadragesimo quarto, hoc antiquitatis vox fuisse videatur.

XII. *Obje. Hac Patrum dicta intelligenda esse de conversione mediata.*

Dices cum Tannero & aliis, hæc omnia intelligi de mediata conversione, ita nimirum ut aqua convertatur quidem in sanguinem, si tamen prius conversa fuerit in vinum. Sed contra primò; nullibi enim sic Patres loquuntur, sed expresse dicunt aquam & vinum, seu aquam cum vino converti in sanguinem, quod non magis

proprie dici potest in sensu adversariorum, quam si quis diceret frumentum, aut aquam quæ farina miscetur converti in corpus Christi, quam sine dubio omnes conferent esse impropriam locutionem, & tamen convertuntur in corpus mediatè. Contra secundò: Si mens Patrum fuerit aquam converti in sanguinem, modò prius convertatur in vinum, mirum est eos hoc nunquam asseruisse: imò quando dicunt in calice plus vini esse debere quàm aquæ, nunquam eam rationem reddunt, quod prius converti debeat in vinum, quàm in sanguinem, sed quòd significare debeat majorem esse majestatem Christi, qui per vinum in hoc mysterio representatur, quàm sit fragilitas populi, qui representatur per aquam, ut habetur ex Patribus, & expresse tradit Concilium Triburiense canone decimo nono.

SECTIO QUARTA.

Uterius ostenditur aquam hoc modo admixtam vino, converti immediate in sanguinem.

SECUNDò probatur conclusio ex Innocentio tertio capite: *Cum Martha, de celebratione Missarum*, ubi propositum fuit Pontifici, Utrum aqua cum vino in sanguinem convertatur? in hac autem quæstione aliquid dubium proponebatur Pontifici, nullus autem unquam dubitavit, utrum si aqua ante consecrationem conversa fuisset in vinum, converteretur in sanguinem; hoc enim est certum, cum tunc verè sit vinum æquè ac illud quod primò infusum erat calici, ergo quæstio erat prout verba sonant, Utrum aqua, postea quod tempore consecrationis conversa non fuerit in vinum, convertatur in sanguinem; hoc enim sonant verba illa, *aqua cum vino*, nam sicut, si ibi non sit tunc aqua & vinum, falsum esset dicere Angelus videt aquam cum vino, ita & falsum esset dicere aqua cum vino convertitur in sanguinem.

Tribus ergo relatis sententiis, quarum prima dicebat aquam illam converti in aquam quæ fluxit de latere Christi: Secunda converti in sanguinem, modò prius transeat in vinum, licet, inquit Pontifex, id Physici negent, scilicet aquam unquam transire in vinum: Tertia aiebat manere aquam post consecrationem, & solum esse extrinsecè mutata per accidentia vini: tandem directè respondet quæstioni & dicit aquam cum vino in sanguinem transmutari; ubi vel nihil dicit Pontifex, vel affirmat aquam immediate in sanguinem converti, cum satisfacere debeat dubio sibi proposito.

Dices, Pontificem approbare secundam sententiam, hæc autem dicebat aquam converti in sanguinem, modò tamen prius convertatur in vinum. Respondetur, Pontificem conclusionem illius approbare non tamen rationem, imò eam potius rejicit, & dicit à Physicis, seu Philosophis communiter negari aquam omnino in vinum converti, sed semper posse iterum per artem separari: unde postea ubi suam tradit sententiam rationem illam non repetit, sed solum dicit aquam cum vino converti in sanguinem, hocque probat, non ratione illâ philosophicâ, sed ex eo quòd hoc modo meliùs exprimitur unio Ecclesie cum Christo.

Deinde